

leer aan-
k terrein
het dan
van den
van wijzen
raad be-
raken van
n, waarin
ok door
n comite-
g behan-
kerkeraad
n worden
agde zich
veroor-
lens bui-
ge finan-
uur, ver-
niet zou-
us bijna
het recht,
en bij te
el, als er
aan, en
geleverd;
gelukkig
it terug-
niet, dat
licht is.
t het be-
orden; en
gemeente
haar be-
rij reeds
bel rond-
n, om op
nogmaals
de eerste
oort deze
volk een
eds lang
eds niet
et belang-
gothische
hebben,
roozeling
vorden.
lezers, die
randeren,
Niet door
et anders
rie hoog-
gestaan,
op de
drukking
te bren-
t, dat een
t, staande
to stand
dere uit-
angelsche
maar ook
wensen
to stand
neer zoo
lelijk dit
de noo-
ware.
el, buiten
leen, een
eed, dan
het is,
ten, tenzij
bezit, om
erij moet
n, dat zij
nemende
niet zorgt.
n nieuwe,
taling, te
ellig nog
euw de
word leert
deze uit-
paard, en
moesten
et bereik
e over te
tond.
lelijk al-
st op de
tekt van-
kst eers
verdeeld
a verder,
nself, en
nder for-
crek van
te de uit-
dragen,
rken wel
oelen, en
e moeie-
blijna ten
uitgave,
d op.
UYPER.
n.
LOON te
V. 19 A.

f. 350; uit het busje van Meij. H. te A. f. 7,69;
door Ds. P. van Son f. 25; door b. b. diakenen
te A. f. 3; door br. H. f. 0,50; door h. h. col-
lectanten te A. f. 1; door M. J. te Z. f. 5 en
f. 2,10; door Meij. H. te A. f. 1; van M. en A.
E. R. f. 2; van W. M. te A. f. 1.
Ingekomene bij Ds. J. H. HOUTZAGERS, van
J. Baan, Kralingen f. 5.
Mit de Pers.
Het weekblad de *Kreeft* bevatte een stuk
van Da. Feringa met een repliek van Prof.
Lindeboom, die niet van alle belang onthoudt is.
In het *Handboekje*, door Da. Feringa en
Da. Litooy uitgegeven, had men, om het zie-
lentel op te geven, de uitdrukking gebezigd,
dat 200 en 200 veel zielen den kerkeraad er-
kenden.
Hiertegen was de *Kreeft*, als blijk van Do-
leantie, opgekomen; en hiertegen verweert
zich Da. Feringa in dit schrijven:
*Wij voor ons achten dit debat een anachro-
nisme, dat ons opnieuw het bewijs komt leve-
ren, hoe niet alle menschen op gelijke wijze
in hun denken georganiseerd zijn.*
Ook zou het niet in den zin zijn gekomen
zulk een Separatie en Doleantie dekkende for-
mule voor zulk een Handboekje te kiezen.
Het cijfer zonder meer zou ons volstaan heb-
ben, daar elk lezer toch wel wist, wat dit cijfer
beduidde.
Cijfers hebben juist dit eigenaardige, dat ze
door verschillende landstallen anders worden uit-
gesproken. Schrijf ik 100, dan leest een Fran-
schman dat op zijn Fransch, en een Engelschman
op zijn Engelsch. De één zegt *cent*, de ander
one hundred.
En zoo ook zou een Separatist dit cijfer ach-
ter den naam van een kerk gelezen hebben in
den zin van: »dese lieden hebben deze kerk
gesticht of zijn er later in opgenomen;» en zou
een doleantist (*ad vancum verbis*) gelezen heb-
ben: »dese zijn de lieden, die alvast tot de
erkenning van de ware ambtsdragers geko-
men zijn.»
We zouden dan noch aan Da. Feringa's
accusatie behoeven hebben gevoeld, noch
Prof. Lindeboom's ergernis in ons hebben voel-
en opkomen.
Ook zien we de apostelen zeer weinig met
deze kwestie tegenover Israël bezig.
Ze betuigen hun, die in de synagoge achter-
blijven, dat ze zich bekeeren moeten, en ons
dunkt daarin zijn Prof. Lindeboom en Da.
Feringa het in de toepassing ook op onze
toestanden eens.
KUYPER.
Officiële Berichten.
(Mit verhooring uit het Kerkblad van 3 Febr.)
Hulpbehoevende Kerken.
De door de Provinciale Synoden, ter uitvoe-
ring van de besluiten der Generale Synode te
Amsterdam, gehouden in Juni 1892, benoemde
Deputaten voor de Hulpbehoevende kerken, be-
richten aan de Gereformeerde kerken, dat zij
zich hebben verenigd en een aanvang gemaakt
met de behandeling der hun toevertrouwde be-
langenen.
Zij noodigen alene de kerken uit, gedachtig
aan den nood der hulpbehoevende zusters,
daar toe inzamelingen te houden, waarvan het
geven van de eigen Classis en Provincie mocht
kunnen afgezonderd worden, bestemd worde
voor de *Algemeene kas*.
Het voor de Algemeene kas bestemde be-
drag kan gezonden worden aan den onderge-
teekende, Penningmeester.
Naar het door de Generale Synode dien-
aangaande bepaalde, kunnen de kerken die
ondersteuning wenschen, eerst dan voor hulp
in aanmerking komen bij de Algemeene kas,
nadat gebleken is, dat zij zelve deden wat zij
konden, de Classis naar vermogen bijstond, en
ook de Provincie hulp verleende.
Dat de liefde dringt tot bijstand in den nood,
naar den regel van 2 Kor. 8, opdat de kerk-
dienst overal behoorlijk onderhouden worde
tot stichting en opbouw der gemeente des
Heeren.
*Deputaten voor de Algemeene kas voor
de Hulpbehoevende kerken,*
B. VAN SCHIEVEN, Voorzitter.
A. W. VAN BECK CAKKOEN,
Secretaris-Penningmeester.
Jan. 1893.
Zending.
De volgende circulaire is door Deputaten
Synodi tot de Zending onder Heidenen en
Mahomedanen aan de Kerkeraden verzonden:
Welkeren, en Kerke, Broeders!
Deputaten Synodi der Gereformeerde Ker-
ken tot de Zending onder Heidenen en Ma-
homedanen hebben, op hunne vergaderingen te
Hage en Utrecht, in September en Januari
11, in rijspe overweging genomen de uitzending
van Broeder, Dr. J. G. Scheurer, als Zending-
arts naar Midden-Java.
Dr. Scheurer ontving opleiding tot Zending
als kweekeling der Utrechtse Zending-
Vereniging. Omstreeks den tijd, dat hij, na vol-
brachte studie, zou worden uitgezonden, kwam
de Ned. Herv. Gemeente te Utrecht in dole-
antie, en omdat de heer Scheurer van harte en
openlijk zijn instemming daarmede betuigde,
werd hij door het Bestuur der genoemde Zen-
ding-Vereniging, gedwongen, het Zendinghuis
te verlaten.
In den recht kerkelijken weg, werd hij nu
door den Kerkeraad der Ned. Herv. Kerk van
Utrecht aanbevolen bij Deputaten der voorl.
Synode van Ned. Herv. Kerken, tot de Zen-
ding, en door dezen kwam hij in betrekking
met de Ned. Herv. Zending-Vereniging. Daar
het bleek, dat Dr. Scheurer bijzonderen aan-
leg had voor de geneeskunde, en daar er zoo
dringende behoefte bestond ook op Midden-
Java aan Zending-artsen, werd besloten, hem
als zoodanig te laten opleiden. Waartoe kon-
de onder de leiding des Heeren, een uitstekende
gelegenheid geopend werd in verband met de
Medical Mission Association, te Londen.
Als kweekeling der Ned. Herv. Zending-
Vereniging, vertrok de heer Scheurer, in
Januari 1887, naar Londen, waar hij huisves-
ting verkreeg in de Stichting onder bestuur
van Dr. J. M. Maxwell, den secretaris der be-
doelde Medische Zending-Vereniging. Na een
jaar van voorbereidende studie, werd hij toe-
gelaten als student in de medicijnen aan het
groot Londen-hospitaal, waar hij sedert zijn
studie vervolgde. In het najaar van 1892 legde
hij zijn eind examina af, en verkreeg hij de
diplomas van M. R. C. S. (*Member of the Royal*

College of Surgeons) en L. R. C. P. (*Licentiate
of the Royal College of Physicians*), die hem
recht geven tot de uitoefening der genees-
hele- en verloskunde, in al haar omvang, zoo-
wel in Groot-Brittannië als in de Britische Ko-
loniën, en op welke hij in andere Engelsch
sprekende landen, zonder verder examen tot
de praktijk der geneeskunde wordt toegelaten.
Gedurende den tijd zijner studie heeft hij zich
in hooge mate de achtung zijner professoren
en medestudenten verworven.
Met betrekking tot zijne uitzending, is door
Deputaten vooral in overweging genomen, dat
de heer Scheurer werd opgeleid in verband
met de Ned. Herv. Zending-Vereniging, om
zoodra hij zijne studie zou hebben volbracht,
door die Vereniging te worden uitgezonden
als Zending-arts. Indien er nu geen sprake
van ware, dat de Kerken den arbeid der
Zending-Vereniging zullen overnemen, dan zou
Dr. Scheurer nu door haar worden uitgezonden.
Stande de regeling der overname van be-
doelden arbeid door de Kerken, is het niet
de zaak der Vereniging om uit te zenden,
terwijl toch die uitzending zelve niet mag
worden vertraagd. Reden waarom Deputaten
besloten hebben, Dr. Scheurer uit te zenden
in overleg met de Ned. Herv. Zending-
Vereniging.
Deputaten dit ter kennis der Kerken bren-
gende doen tegelijkertijd, door de respectieve
Kerkeraden, een beroep op hare bereidwillig-
heid om, door een bijzondere geldelijke bij-
drage te voorzien in de kosten aan de uitzen-
ding en eerste vestiging van Dr. Scheurer
verbonden. Als ieder der 700 Gereformeerde
Kerken van Nederland, naar vermogen, iets
bijdraagt, dan zal de benodigde som *spoedig*
en *zonder moeite* bijeengebracht zijn. De rege-
ling, hoe zulks in iedere bijzondere Kerk het
best geschieden zal, kan onder geen betere
zorg zijn, dan die des Kerkerads. Waarom
Deputaten de vrijheid nemen Welkeren, en Er-
waarde Broeders, u te verzoeken ook hierin
voor uwe Kerk, de zaak des Heeren, in de
uitbreiding zijns Koninkrijks, te willen dienen.
De ingekomen gelden kunnen gezonden wor-
den aan de ondergeteekenden; aan den heer
de Moen, penningmeester te Dordrecht, of aan
den penningmeester der Ned. Herv. Zen-
ding-Vereniging, den heer Stolt, Vijzelstraat, Amsterdam.
Kn bovenal, dat deze eerste uitzending uit
Nederland van een arts in den dienst der Zen-
ding in het gebied moge worden gedacht voor
des Heeren aangezicht. Onze verwachting van
zegen op den voorgenomen arbeid van dezen
Zending-arts is alleen van den Heere onzen
God, in algeheele afhankelijkheid van de lei-
ding des Geestes, naar het onfeilbaar Woord.
Doch de Heere wil om die leiding en zegen
gebeden zijn. Dat er dan veel gebeds opga uit
onze Kerken, opdat deze dienst den Heere
welgevallig moge zijn en van Hem gezegend.
Met heilbode en groete, verblijven wij Wel-
keren, en Erwa. Broeders.
*De Deputaten Synodi van Gereformeerde
Kerken tot de Zending onder de Hei-
denen en Mahomedanen.*
Namens hen,
J. H. DONNER,
P. LION CACHET.
Leiden, Rotterdam, } 23 Januari 1893.

Buitenland.
Syrië. Waarschuwing tegen twee
bedrivers-collectanten. Uit de
Syrische kerken.
In de *Algemeene Evangelisch-Lutherische
Kerkvereeniging* wordt door den Syrischen
predikant W. Faber te Tschirma bij Gizez gewaar-
schuwd tegen twee zwendelaars-collectanten,
met name Sergius en Chananischi. Geen van
beiden is predikant. Sergius is een geëerd
bezitter van wijnbergen uit Gogtopa in Urmia.
In de laatste jaren heeft hij minstens 10 be-
reizen gemaakt. Voor drie jaren collecteerde
hij groote sommen in Engeland en Amerika
voor de stichting van een school voor blinden
in Gogtopa, in Urmia. In Gogtopa is slechts
een blinde dame, die in haar onderhoud voor-
zien kan, te vinden. Toen ter tijd waarschuwde
de directeur van het Amerikaansche bijbelge-
nootschap Labarre, tegen het doen van Ser-
gius, Chananischi en andere collectanten, om-
dat hij in de gelegenheid geweest was hen in
hun vaderland gade te slaan. Sergius heeft
behalve Amerika en Engeland ook collectee-
ren gedaan door Noorwegen, Zweden en
Denemarken, en als wij ons niet vergissen dan
heeft hij met Chananischi ook Nederland be-
zoekt.
Wel heeft het tweetal eenige aanbevelingen
bij zich, doch op de keper beschouwd be-
duden die niets. Sergius en Chananischi zijn
evenzeer bedrivers als de zich te Barmen in
voortloopte hechtenis bevindende Simon bar
Hormiz, die een welgesteld grondbezitter uit
Syrië is. Een ander Syrisch collectant Babu
uit Supergan heeft duizenden guldens in Zwe-
den collecteerde en werd zelfs bij den koning
toegelaten. Faber heeft zelf een fotografie
gezien, waarop Babu heet te staan tusschen
zine weeskinderen. Daar Faber in 't bezit was
van de fotografie van het te Gogtopa be-
staande Syrische weeshuis, zoo bleek het hem
dat Babu eenvoudig het hoofd van den direc-
teur van het weeshuis eenvoudig uit de photo-
grafie had gesneden om daarna het hoofd van
een zijner konterfeitsels er op te plakken,
waarna hij het aldus verkrege beeld opnieuw
had laten fotografeeren. Mozes bar Jakob,
die in 1891 op zijn collectreis zoo innig kon-
spreken, bewees, toen hij in Syrië was terug-
gekeerd, dat hij een slecht suijet was, van wiens
weeshuis geen steen te vinden was.
Tot bevestiging van zijn oordeel over Sergius
en Chananischi beroept de heer Faber zich
op het oordeel van Dr. Shad, die sedert vele
jaren de zending van uit Amerika in Syrië
geleid heeft en op den pred. Brown, zending-
ling der Engelsch-Episcopale kerk, en op
Dr. Labarre.
Wie geld geven wil voor de Syrische kerk
zende het aan bisschop Max Gabriel te Uru-
mania, deze besteedt het, volgens den heer
Faber, voor dat gene wat het meest steun be-
hoeft.
De bijdragen die men aan Sergius en Cha-
nanischi gegeven heeft, zijn voor het Godsrijk
verloren, tenzij men de beide bedrivers weet
aferen slot en grenzel te zetten. Dan behoef
men enkel in de bladen opgave te vragen van
hetgeen men hen toebetrouwd, welk geld dan
gemakkelijk door tusschenkomst van de consuls
is terug te krijgen. Want Sergius is onderdaan
van den Perzischen grootgrondheer van het
dorp Gogtopa, Seraf Sultana, en deze is wel

een Mahomedaan, doch hij behandelt zijn on-
derdaanen zeer goed. Hij zal er zeer goed toe
vinden zijn om het den Christenen ontstolen
geld van het aanzienlijk vermogen van Sergius
terug te geven. Van onderdrukking der Chris-
tenen door de Mahomedanen in Perzisch Syrië
is geen sprake meer.
De heer W. Faber is van oordeel, dat de
Syrische kerk den steun der Christenen in de
oude en nieuwe wereld zeer noodig heeft. Zij
is een van de oudste kerken der wereld, en
hoe ook vervallen, vindt men nog iets van de
zalf en van de geur van het Christelijk leven
uit den apostolischen tijd in haar, doordat
zoo vele oude en eervoorde gebruiken in haar
nog in eere zijn. Een grooten zegen zou het
zijn, indien zich een comité vormde, om de
Syrische kerk te helpen om hare leeraars en
betere opleiding te bezorgen. Pera Johannes,
die in het Missions Seminar te Hermansberg
gevoerd werd, schijnt met zegen in zijne om-
geving te arbeiden. De kerk begint behoefte
aan prediking te gevoelen; sedert vele jaren
had men aan de op zichzelf zoo schoone
liturgie genoeg.
Verstaan wij de bedoeling van den heer W.
Faber wel, dan is het 't streven niet om in
Syrië tot nieuwe kerkformatie te komen, maar
om de oude bijna verstorven kerk met nieuw
leven te bezielen, door haar te voorzien van
goede predikers.
Of dit een goede methode tot reformatie
is, moeten wij te moeten betwijfelen. Toch
verlangen wij ons dat door de Britsche en
Amerikaansche Bijbelgenootschappen georged
is voor de verspreiding van Gods Woord in
Syrië, en hopen wij dat het plan tot stichting
eener Theologische Hoogeschool te Urmunia
sagen zal.
Gemengd Nieuws.
In 1892 overleed in Engeland de Episcopale
predikant James Spurrel, die zijn kolossaal ver-
mogen bedroeg van meer dan *seven millions guldens*, ver-
maakte aan verschillende kerkelijke instellingen of in-
richingen van weldadigheid. Het Britsch en Buit-
landisch Bijbelgenootschap ontving pl. min. f. 350,000,
de Anglicaansche zending in Afrika en China f. 500,000,
voor een idioot-asyl was f. 60,000 gelegateerd.
In Duitschland en Oostenrijk wordt het publiek van
dienstboden tussch. bedroven door de uitgevers van de
zg. »Hinterreiter literatur.« Het is er om te doen
om de scandalen van den dag in den vorm van
romans onder de oogen van den minderen stand te
brengen. De dood van Lodewijk II van Beieren heeft
de stof geleverd voor 13 romans, de telwoord van
prins Rudolph van Oostenrijk voor 22; van het boek
getiteld: »Schenk, de moordenaar van dienstboden«,
werden 200,000 exemplaren verkocht; met de uitgave
van »de Beul van Berlijn« zijn groote sommen ver-
diend.
Dat er veel naar dergelijke boeken getraagd wordt,
blijkt uit het reuige feit, dat de uitgevers van
dergelijke literatuur er een leger van 45,000 colporteurs
op na houden.
En nog is deze literatuur niet de verderfelijste. Er
zijn schrijvers en uitgevers, die niet dan de walg-
lijke toneelen beschrijven, hetgeen de »pornogra-
phische« literatuur genoemd wordt. Deze laatste is
vooral in Frankrijk te zoeken.
WINCKEL.
John Wesley.
Aan Spurgeon's nagelachtemia.
IV.
Tot op dit tijdstip toe was hij ondanks de
eetle reinheid zijns levens, toch steeds een
slaf geweest van twijfel, en had voortdurende
vrees hem gekweld. Nu gevoelde hij het inner-
lijke getuigenis van Gods vergevende genade.
In dit gevoelen werd hij versterkt door zijn
bezoek aan Herrnhut in Juni 1738. Hij had
daar toen een onderhoud met Zinzendorf en
Christian David. Het gevoel was echter van
voorbijgaande aard, en zijn eigen zelfvertrou-
wen ontvloot hem dermate, dat hij in 1739
schreef, dat hij »geen Christen was« en dat
hij noch Gods liefde bezat, noch verheuging
vond in den Heiligen Geest, noch den vrede
des Heeren deelachtig was. In 1747 beschouwde
hij de gedachte aan geloof, als een middel tot
verlossing, als strijdig met het gezond verstand;
in 1761 was hij niet langer van oordeel, dat
zelfvertrouwen een noodzakelijk kenmerk van
den waren Christen is. Toch maakt deze
datum van Mei 1738 een keerpunt in zijne
loopbaan uit. Gedurende de tien daaraanvol-
gende jaren, preekte hij de noodzakelijkheid
van oogenblikkelijke bekeering, de innerlijke
overtuiging van verzoening en de zekerheid
van genade ten slotte, met zooveel voorbarig-
heid, dat dit een tijdelijke afscheiding ten
gevolge had van de gevestigde staatskerk. Na
verloop van dien tijd wijzigde hij, zoo hij ze
zelfs niet geheel en al liet varen, de inzichten,
welke vóór dat tijdstip de zijne waren. In dien
tusschentijd echter was hij ongemerkt de sticht-
er geworden van het Wesleyaansche Metho-
disme.
Van 1739-1747 predikten de Wesleys hunne
begrippen omtrent plotselinge bekeering, zelf-
vertrouwen en genade door geloof, met zoo-
veel kracht en nadruk, dat onder hun gehoor
gevallen van godsdienstwaanzin niet zeldzaam
waren. In het oog van het beschaafde deel
van het publiek, wierpen die gevallen een
schaduw van discreet op de Methodistische
beweging zelve. Het moet echter erkend wor-
den, dat de indruk van deze lichamelijke mani-
festatie, op de groote onwetende schare ge-
weldig was. Met zijn tot lichtgelovigheid over-
hellend temperament, en zijne beaatte neiging
tot het wonderbaarlijke, moedigde Wesley in
het begin deze uiterlijke vertooningen aan,
welke hij nu eens aan goddelijke, dan weer
aan Satanische invloeden toedichtte. Charles
Wesley echter, had zich van den beginne
af er tegen gekant, en overreedde ten slotte
zijn broeder hem daarin te steunen, en zijne
zwaarte daarmede te deelen. In 1747
schreef John Wesley: »De bewering, dat ge-
loof een middel tot verlossing is, is strijdig
met het gezond verstand.« Eene halve eeuw
later zeide hij tot Mr. Melville Horne, toen hij
met dezen een gesprek voerde over het be-
gintijdeperk van zijne zending op aarde. »Ioen,
nu vijftig jaar geleden mijn broeder Charles en ik,
in den eenvoud onzer harten, het goede Eng-
elsche volk verkondigden, dat tenzij zij *wisten*,
dat hunne zonden vergeven waren, de toorn
en de vloek Gods steeds over hun hoofd hin-
gen, toen heeft men ons niet gesterend,
Melvill, en dat verbaast mij. De Methodisten
zullen nu, hoop ik, wel beter weten.«
Wesley's succes was gedeeltelijk te danken
aan zijn persoonlijk karakter, gedeeltelijk aan
de verdooving, waarin het godsdienstig leven,
om hem heen lag gedompeld, gedeeltelijk aan
de geschiktheid van zijn bijzondere manier
van onderwijzen, om te voldoen aan de eischen
van den dag; en gedeeltelijk ook, zooals wij
nu kunnen gewaar worden, aan de maatschap-

pelijke neigingen van zijn tijd. Onbewust greep
Wesley eene machtige beweging aan, op het
oogenblik zelf, toen ze een aanvang nam.
De achttiende eeuw is de zaaijig geweest
van industriëlen vooruitgang, fabriekwezen
en landbouw, en de menschen daarmede, gin-
gen met reuzenschreden, ja met sprongen
voortuit. De politieke voorrechten van de
euw zijn de opkomst der nieuwe republiek in
Amerika, en de val van de monarchie in
Frankrijk.
In Engeland zelf waren de gebeurtenissen,
die de maatschappij een nieuw en ander an-
sichijn gaven van meer vreedzaam aard, dan
deze beide geweldige uitbarstingen. Doch
velerlei politieke bewegingen, kleine revolu-
tieten op onderscheiden gebied, de groote uit-
breiding aan de beschaving gegeven, door
couranten en tijdschriften literatuur, bezeugen
ook hier, dat het volk uit zijne slumming
was ontwaakt. De letteren herleefden; dichter-
ters als Cowper Burns, zangers der opko-
mende democratie, namen de handschoenen op
voor het volk; warm en hartstoehtelijk was
hun sympathie voor de verdrukten, en diep
droegen hunne woorden door in de harten
der lijdenden in de groote dicht bevolkte
centra van handel en industrie. Evenzoo werd
ook het Methodisme gedragen door de steun
zijner voorstanders, en ofschoon het niet aldus
door Wesley bedoeld was, werd het door zijn
volgelingen beschouwd, als een protest tegen
de gevoellooze onverschilligheid der aristoc-
ratisch gezinde gevestigde kerk, die er aan
gewoon geraakt was, haar met den mijter ge-
tooid voorhoofd slechts te vertoon aan het
Hof en in het Parlement. Deze beweging nu
greep Wesley aan toen ze begon. Ook is hij
niet bepaald de eerste geweest, die deze we-
dergeboorte van de godsdienst bewerkte.
In Duitschland waren het de Herrnhutters,
in Amerika was het Jonathan Edwards; in
Wales, Howell Harris; in Schotland Robt
Kilgusly, die reeds voor de Wesleys, hunne
renaissance arbeid hadden aangevangen. Ook
had Whitefield gedurende Wesley's verblijf in
Georgia, reeds langen tijd zijn hage-preeken
gehouden.
En toch wordt Wesley, en terecht, de *grand-
leider* van de beweging genoemd. Geloooven,
om te heerschen, met een sterk organiserend
vernuft, en een helderen geest van ordon-
nantie en bestuur bedoeld, was hij de man,
die aan de evengenoomde sporadische en
tijdelijke pogingen, kracht schonk en een blij-
vend bestaan.
Voor Kinderen.
De Voorzienigheid Gods.
Het is nog niet zoo heel lang geleden, dat
ik in eene Vaderlandsche Geschiedenis de
merkwaardige woorden las »de mensch is zelf
de schepper van zijn lot«. Toen ik dit las,
kwamen mij de woorden van onzen Heiland
te binnen: »Ik dank U, Vader! dat Gij dit
voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt,
en hebt het den kinderkens geopenbaard.«
Godverreende kinderen zouden bij 't lezen
der woorden van dien geschiedschrijver hunne
oogen nauwelijks geloooven, en zeker in hunne
eenvoudigheid het hoofd schudden, zonder
dat iemand het recht had, hen als wijzen
te brandmerken. Dit zou ten minste die jongen
gedaan hebben, waarvan ik u thans een weinig
ga vertellen.
Ik wou, dat ge Piet Potter's kameraad had
kunnen zijn, of liever nog, dat ge zulk een
jeugdigen vriend gevonden hebt of nog vindt;
jongens, ge zoudt er u niet over beklagen, dat
weet ik vast. Piet Potter woonde op een der
Friessche dorpen, en bezocht 't is nu 25
jaren geleden - de openbare dorpsschool aldaar,
omdat er uren in den omtrek geene Chr. school
was te vinden.
De meester was tevens klokklouder, maar had
een paar jongens aangesteld, die 's middags
om één uur deze taak voor hem waarnamen.
Op zekeren dag waren onze Piet en zijn vriend
Dirk Veltman met deze opdracht vereerd, en
stapten ze een half uren te voren, met den
sleutel der kerkdeur gewapend, reeds naar den
toren. Ze gingen naar binnen, klommen de
trappen op, en stonden weldra bij de klok,
waarvan ze nu den kiel kon den zien hangen,
die hen zoo dikwijls schoolwaarts had gedreeven.
Dirk was meermalen in den toren geweest,
en wist er den toegang aan te wijzen tot de
ruimte tusschen het gewelf en het dak van de
kerk. Boven dit gewelf waren breede planken
gelegd, over dikke balken, waarop Dirk zijnen
vriend uitnoodigde, hem te volgen. Halverwege
de kerk gekomen, liet Dirk zich langzaam neer-
zakken op een der dunne balkjes, die het
zwakke gewelf droegen. Piet be, reep opper-
best, dat Dirk het op de spreekwennesten ge-
munt had; maar kon volstrekt niet inzien,
waartoe hij zoo onzichtig te werk ging. Toen
Dirk hem de nesten wilden aanwijzen, zette
Piet zich tot een sprong gereed, om over de
ronde oppervlakte van het gewelf zich te laten
glijden, en den weg wat spoediger af te leggen.
Juist op het oogenblik, dat Piet den sprong
zou volbrengen, weerhield hem Dirk met den
uitroep: »ho! ho! Piet gehoorzaamde, en kwam
tot nadenken. Was hij gesprongen, de brooze
zoldering zou gebroken, en Piet op een der
banken in de kerk geraakt zijn. Hij beedde
bij de gedachte, en in stilte - want Dirk was
een jongen van ongelooovige ouders - slaakt
hij een kort dankgebed. Hij had den vinger
Gods gevoeld, en verstond nu beter dan dien
morgen de woorden des bijbels, die zijn vader
bij 't ontbijt gelezen had: »Ik dank U, Vader,
dat Gij dit voor de wijzen en verstandigen
verborgen hebt, en hebt het den kinderkens
geopenbaard.«
De indruk, dien deze gebeurtenis in zijn
gemoed maakte, was onuitwischaar. Zijn
avond- en morgenbed werden uitgebreid; want
als hij het gebeden had, kan hij geen »amen«
laten volgen. Ook had hij dikwijls, als hij aan
de oogen van vreemden, of van broeders en
zusters ontrokken was. En God betoonde zich
ook aan hem een hoorder des gebeds. Laat
ik u daar nog eens een bewijs van leveren.
Piet had gehoord, dat er te K., 1½ uur van
zijne woonplaats een Christelijke school was
gesticht. Hij was nu dertien jaar oud en ver-
langde zeer, om nog eens op zulk een school
onderwezen te worden. Dit verlangen maakte
hij zijn ouders bekend; maar dezen gaven er
nauwelijks acht op; hij was de schoolkinderen
uit, en zou veel te ver moeten loopen; hoe kon
Piet toch die gedachte in het hoofd krijgen?
Deze had evenwel zijn innig verlangen den
Heere bekend gemaakt, en drong er bij zijne
ouders niet verder op aan, omdat hij zeker
geloofde, dat deze wel van gedaachten zouden
veranderen. Hoe hij dit zoo vast gelooven
kon? Ik zal het u zeggen.

meenen wat